

Anotace

Cílem aktivity je rozšířit povědomí o očekáváních, která společnost klade na ženy, muže nebo genderově rozmanité osoby. Aktivní zapojení umožní studujícím vlastní reflexi toho, jak jim jsou nebo nejsou příjemné „škatulky“, které si pro ně společnost na základě jejich genderové identity připravila.

Cílová skupina

Od druhého stupně ZŠ

Pomůcky

Vytištěný pracovní list s otázkami, barevná izolepa

Získané znalosti nebo dovednosti

- + Povědomí o tom, co jsou to genderové role a co obnášejí
- + Reflexe vnímání vlastní genderové role, jejích výhod a nevýhod
- + Osobní zážitek, jak jsem na tom já ve vztahu k genderovým rolím – volím spíše konformní způsob projevu, nebo nekonformní?

Příprava prostoru

Rozdělení prostoru izolepou tak, že na jedné straně bude pól ANO (souhlasí) a na druhé pól NE (nesouhlasí).

Vazba na vzdělávací oblasti

- ➔ Osobnostní a sociální výchova

Časová náročnost

45 minut

Klíčová slova

#gender #genderové role #genderový projev #genderová identita #genderová konformita a nekonformita

Popis provedení aktivity

- Aktivitu začneme **společným brainstormingem** očekávání společnosti ohledně mužů a žen. Na jednu stranu tabule nebo flipchartu zapisujeme očekávání, která má společnost od žen, na druhou polovinu očekávání od mužů.
- Následně se třída rozestaví do prostoru a vyučující čte jednotlivá tvrzení. **Studující se po přečtení každého tvrzení postaví na patřičné místo na škále mezi póly ANO a NE** tak, aby tím indikovali svůj postoj (v souladu s tvrzením, v rozporu s tvrzením, někde mezi). Po přečtení tvrzení je dobré dát krátkou pauzu, aby se všichni mohli podívat, jak vypadá rozložení osob v prostoru, a zamyslet se nad tím, jaké to pro ně je stát zrovna tam, kde stojí.

Příklady tvrzení:

- Nemám odvahu vzít si na sebe nějaký kus oblečení, které mám doma ve skříni, protože není vhodný pro mou genderovou roli.
- Nemám odvahu koupit si oblečení, které se mi moc líbí, ale nehodí se k mé genderové roli.

- Raději nejdu do účesu, který se mi sice moc líbí, ale byl by v rozporu s mou genderovou rolí.
- Budu hledat jen práci, která je v souladu s mou genderovou rolí, i když by mě spíš bavilo něco jiného.
- Při tanci se striktně držím své genderové role (tj. muži vedou, ženy se nechávají vést).
- Nebudu dělat sport, který by v očích ostatních nebyl v souladu s mou genderovou rolí (např. krasobruslení u kluků nebo fotbal u holek).
- Nedovolím si chodit do míst, kam se to vzhledem k mé genderové roli nehodí, i když by mě to lákalo (např. počítačová herna u holek nebo muzeum panenek u kluků).
- Vyhýbám se domácím pracím, které nejsou určeny pro mou genderovou roli (např. vaření u kluků nebo zatloukání hřebíků u holek).
- Ve společenských situacích se obvykle chovám tak, aby to bylo v souladu s mou genderovou rolí (např. průbojnost u kluků nebo pasivita u holek).
- Jsou situace, kdy by mi osobně víc vyhovovalo chovat se jinak, než jak se ode mě očekává na základě mé genderové role. Ale obvykle si to nedovolím.

3. Neoddělitelnou součástí aktivity je **závěrečná reflexe**. Zvolte takové techniky, které odpovídají aktuálním dovednostem studujících.

Náměty na otázky:

- *Co jsou to genderové role a jak nás mohou v životě ovlivňovat?*
- *Jak jste se v průběhu aktivity cítili? Překvapilo vás něco?*
- *Jak se cítíte v situacích, kdy se zachováte jinak, než jak se od vás očekává na základě vaší genderové role?*
- *Co všechno může ovlivňovat to, jak vnímáme svou genderovou roli? (rodina, škola, média...)*
- *Uvažujete do budoucna o nějakém větším překračování genderových rolí, nebo se cítíte lépe, když do nich dobře zapadáte? (poznámka: nic není špatně)*

4. **Závěrečné slovo** – při ukončení aktivity by mělo zaznít, že role samy o sobě nejsou špatné, pokud do nich nejsme nuceni a nebrání nám v osobním rozvoji, štěstí a svobodě.

V případě potřeby probereme definice jednotlivých pojmů:

- **Gender (rod)** = *souvisí s tím, jak společnost chápe roli ženy a muže – co na daném místě a v daném čase znamená být ženou, mužem nebo genderově rozmanitou osobou. Slouží k odlišení pohlaví jakožto biologické kategorie od pohlaví jako společenské záležitosti. Gender označuje způsoby chování, oblékání, typických aktivit a dalších atributů, které daná společnost považuje za vhodné pro dívky a ženy, nebo pro chlapce a muže. Ty pak zároveň ovlivňují, jakým způsobem lidé jednají a vzájemně interagují s druhými. Zatímco aspekty odvíjející se od biologického pohlaví jsou v různých kulturách podobné, genderové aspekty se mohou výrazněji lišit.*
- **Genderová role** = *vlastnosti a způsoby chování, oblékání nebo zdobení, které jsou tradičně spojeny s mužstvím a ženstvím, maskulinitou a femininitou.*
- **Genderový projev** = *způsob, jakým se člověk prezentuje před druhými na škále femininita – maskulinita. Nemusí souviset s připsaným pohlavím, genderovou identitou ani sexuální orientací, i když si ho s výše uvedeným mnoho lidí automaticky spojuje.*

Zdroje k tématu

Oakley, A. Pohlaví, gender a společnost. Portál, 2000. ISBN 80-7178-403-6.

[Že loví hlavně muži? O tom skuteční lovci a sběrači zjevně neslyšeli](#)

[Expertka na zastupenie žien v politike: V politickej súťaži nemajú ženy rovnaké šance ako muži](#)